

Et budsjett for å trygge økonomien, fellesskapet og landet

Taler

Jens Stoltenberg
Finansminister

Dato

15 oktober 2025

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Finansministerens redegjørelse i Stortinget om regjeringens økonomiske opplegg for 2026

1 President.

Det er en glede å legge fram statsbudsjettet for 2026 og å holde finanstalen igjen.

5

Høstens valgkamp var preget av det som skiller partiene.

Slik bør det være i et demokrati, der forskjellene skal komme fram før velgerne kan ta sin beslutning.

Men etter et valg er det tid for å finne det som forener oss.

10 Det er både ønskelig og det er nødvendig.

Ingen partier har flertall alene i denne sal.

Alle partier som ønsker innflytelse, har derfor et ansvar for å inngå kompromisser.

Regjeringen er en mindretallsregjering og må søke flertall med andre partier i

15 Stortinget.

I arbeidet med budsjettet så vil vi gjøre det med de partiene som har pekt på Jonas Gahr Støre som statsminister.

Vi er forberedt på at det kan bli krevende forhandlinger.

20 Samtidig er vi trygge på at vi kan komme fram til gode løsninger ved å lytte til våre forhandlingspartnere, og fordi vi har et felles mål om en politikk for mer fellesskap og rettferdighet.

Den norske samfunnsmodellen krever høyere offentlige utgifter og et høyere skattenivå enn i mange andre land.

25

Til gjengjeld gir den trygghet, små forskjeller, tillit mellom folk og en produktiv økonomi.

30 Og vi som er for en sterk offentlig sektor, må også være de fremste til å fornye og forbedre offentlig sektor.

Vi må bevare det som er bra, justere kursen når det er nødvendig, og fornye der det er mulig.

35 Forslaget til statsbudsjettet er et budsjett for å trygge økonomien, fellesskapet og landet.

Utgangspunktet er godt.

Norsk økonomi vokser, og arbeidsledigheten er lav.

40 Sysselsettingen har økt med 162 000 personer de siste fire årene, hvor åtte av ti jobber har kommet i bedriftene og privat sektor.

Investeringene i næringslivet øker.

Prisveksten har kommet ned.

Norges Bank satte ned renta to ganger i år.

45 Husholdningenes kjøpekraft øker.

Samtidig så er det jo nettopp i gode tider vi kan gjøre de feilene som bringer ny nedgang.

Derfor er det vårt felles ansvar å sikre trygg styring.

Det er desto viktigere i en urolig tid.

50

Pensjonsfondet gjør oss bedre rustet enn mange andre land.

Mens andre må ta opp lån for å betale for helt nødvendige utgifter, kan vi bruke avkastningen fra fondet.

55 I dag kommer hver fjerde krone på statsbudsjettet fra avkastningen fra Statens pensjonsfond utland.

Dette budsjettet innebærer en fortsatt gradvis innfasing av oljeinntekter i tråd med handlingsregelen.

60 Handlingsregelen er jo nettopp en regel for en forsvarlig innfasing av oljeinntekter i norsk økonomi.

Regjeringen foreslår en bruk av fondsmidler på 579 milliarder kroner.

Det tilsvarer 2,8 prosent av fondsverdien, som er lavere enn den forventede realavkastningen på tre prosent.

Budsjettet forventes å ha en nøytral effekt på aktiviteten i norsk økonomi.

Vi legger dermed til rette for at utviklingen med lav ledighet, lavere prisvekst og økt kjøpekraft kan fortsette.

I budsjettforslaget fremmer regjeringen flere tiltak for å gi folk bedre råd.

70 Norgespris gir husholdningene muligheten til en mer forutsigbar strømrregning. Redusert elavgift bidrar til lavere strømutgifter, både for familiene og for bedriftene.

For et rekkehus med et strømforbruk på 18 000 kilowattimer, vil elavgiften reduseres med over 1 000 kroner i året.

75

Regjeringen vil holde maksprisen i barnehagen lav.

En barnehageplass skal ikke koste mer enn 1 200 kroner per måned.

En familie med ett barn vil dermed spare om lag 31 000 kroner årlig sammenlignet med om maksprisen i 2021 hadde blitt prisjustert.

80 Barnefamilier som bor i mindre sentrale kommuner, sparer enda mer.

President,

Forslaget til budsjett trygger fellesskapet.

En god og forutsigbar økonomi er avgjørende for at kommunene og

85 fylkeskommunene skal kunne levere grunnleggende velferdstjenester.

Vi styrker derfor kommuneøkonomien med 4,2 milliarder kroner.

De ekstra midlene kommunene fikk i Revidert nasjonalbudsjett, videreføres også i 2026.

90 Regjeringens forslag til budsjett bidrar til en forutsigbar og god sykehusøkonomi.

Sykehusenes driftsmidler økes med 3,4 milliarder kroner for å øke aktiviteten, i hovedsak som følge av at vi blir flere eldre.

Vi gjør store investeringer i sykehusene, og regjeringen foreslår midler til

95 investeringslån for fem nye byggeprosjekter.

Budsjettforslaget innebærer en satsing på heldøgns omsorgsplasser, som sykehjem og omsorgsboliger.

Samtidig foreslås en ny tilskuddsordning for tilpasning av egen bolig, slik at

100

eldre kan bo hjemme lenger.

Regjeringen følger opp opptrappingsplanen for psykisk helse.

For neste år foreslår vi å styrke lavterskeltilbud i kommunene og tilbud drevet av

105 ideelle og frivillige organisasjoner.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til det statlige barnevernet, slik at vi kan ivareta de mest sårbare barna.

Forslaget til budsjett trygger landet.

110 Forsvarsbudsjettet øker i tråd med Langtidsplanen for Forsvaret, som et samlet Storting har stilt seg bak.

Det innebærer økte investeringer i moderne materiell, mer penger til drift, øving og personell.

115 Norge fortsetter å stille opp for Ukraina fordi deres sikkerhet er vår sikkerhet.

Vi vil gi 70 milliarder kroner i militær støtte og 15 milliarder kroner i sivil støtte til Ukraina.

Videre foreslår regjeringen å bruke én prosent av bruttonasjonalinntekten, nær 57 milliarder kroner, til bistandsformål.

120

Regjeringen styrker arbeidet med å forebygge, forhindre og bekjempe kriminalitet.

Vi foreslår økt grunnfinansiering til politiet, og å forsterke innsatsen mot barne- og ungdomskriminalitet, blant annet ved å utvide ordningen med hurtigspor for unge lovbrytere.

125

Regjeringen følger opp Totalberedskapsmeldingen, med vekt på sammensatte trusler, digital motstandskraft og samordnet beredskapsarbeid.

President,

130 Regjeringen har invitert partiene på Stortinget til å delta i en skattekommisjon som kan legge til rette for et tverrpolitisk skatteforlik.

Etter samtaler med alle partiene har jeg nå invitert til et møte for å drøfte hvordan vi kan legge opp arbeidet for å få til et forlik.

Regjeringen tar sikte på å legge fram en stortingsmelding om en helhetlig skattereform i løpet av 2027.

135

Formålet er å oppnå enighet om viktige elementer i skattesystemet på tvers av politiske skillelinjer.

Enighet som kan stå seg over tid og gi forutsigbarhet.

140 Arbeidet med et skatteforlik bør ikke forsinke fornuftige endringer i skattene.

I statsbudsjettet fremmer derfor regjeringen forslag som kan bidra til økt verdiskaping og mer rettferdighet.

- 145 Det skjer innenfor skatteløftet om at det samlede skatte- og avgiftsnivået ikke skal øke.
Hvis en skatt eller avgift går opp, må en annen skatt eller avgift gå ned.
I budsjettet foreslår regjeringen å redusere inntektsskatten med mer enn fire milliarder kroner.
- 150 En lønnstaker med 700 000 kroner i inntekt og med kun standard fradrag vil med vårt forslag få redusert skatten med drøyt 1 000 kroner i året.
Siden Støre-regjeringen tiltrådte, anslås skatten for den samme lønnstakeren å bli om lag 6 000 kroner lavere i 2026 enn den ville vært med 2021-regler.
Husholdningene får også lavere elavgift som bidrar til at folk får bedre råd.
- 155 Disse lettelsene finansieres gjennom andre endringer i skatte- og avgiftssystemet.

President,

- 160 Gjennom mange år har det vært et mål at alle nye personbiler skal være elektriske innen 2025.
Det målet er i praksis nådd.
Med en andel på hele 95 prosent blant nye personbiler, har elbil blitt førstevalget for norske bilkjøpere.
- 165 Samtidig har de årlige avgiftsinntektene fra biler blitt redusert med om lag 60 milliarder kroner i løpet av de siste 20 årene.
Støtten til elbiler har blitt en generell støtte til å kjøpe bil.
De 20 prosentene med høyest inntekt kjøpte i fjor ti ganger så mange nye elbiler som de 20 prosentene med lavest inntekt.
- 170 Det betyr at støtten i hovedsak går til de som har mest fra før.
En stor elsykkel med plass til barna har i dag høyere merverdiavgift enn en vanlig elbil med plass til hele familien.

- Elbilfordelene er en vesentlig årsak til at vi siden 2001, når vi innførte
- 175 handlingsregelen, har brukt om lag én tredjedel av uttaket av pensjonsfondet, eller oljepengene, på å finansiere lavere skatter og avgifter.

- Siden elbilmålet er nådd, foreslår regjeringen å redusere innslagspunktet for merverdiavgift ved kjøp av elbil fra 500 000 kroner til 300 000 kroner.
- 180 Fullt innfasert vil det alene gi fem milliarder kroner i økte inntekter.
Regjeringen mener at elbilfordelene i merverdiavgiften bør fases videre ut.

Og varsler derfor at fritaket i merverdiavgiften vil fjernes helt fra 2027.

185 For at det fortsatt skal være mer attraktivt å velge elbil, foreslår regjeringen å øke engangsavgiften og CO2-avgiften.

Klimaavgifter er det mest treffsikre og effektive virkemiddelet for å få ned utslippene.

190 Ved å la forurenser betale, gjør vi det mer lønnsomt å rense, og mer ulønnsomt å forurense.

På den måten får husholdninger og bedrifter insentiver til å finne de billigste og mest effektive måtene å kutte utslipp på.

195 Det bidrar også til utvikling av ny, grønn teknologi.

Vi foreslår derfor å øke klimaavgiftene med 14 prosent i 2026, i tråd med planen om å trappe opp det generelle nivået til 2 400 kroner per tonn CO2, målt i dagens priser.

I tillegg varsler vi at opptrappingen vil fortsette i samme tempo også etter 2030, 200 til et avgiftsnivå på 3 400 kroner per tonn i 2035.

Regjeringen fører en ambisiøs klimapolitikk der prising av utslipp kombineres med krav til nullutslippsløsninger og støtte til utvikling og innfasing av ny grønn teknologi.

205

President,

Skattesystemet avhenger av tillit og legitimitet.

Åpenbart urimelige skattehull undergraver dette.

Vi foreslår nå å tette flere slike skattehull.

210

Gjennom målrettet skatteplanlegging har selskaper i eiendomssektoren hatt mulighet til å unngå gevinstskatt på utleieleiligheter og tomter.

I perioden 2017 til 2023 har gevinster på over 34 milliarder kroner ikke kommet til beskatning som følge av dette skattehullet.

215 Det vil vi nå sette en stopper for.

I dag kan enkelte finansforetak oppnå doble rentefradrag når de tar opp lån i utlandet.

Det vil si at de trekker fra de samme rentene to ganger.

220 Nå fjerner vi denne muligheten.

Ved internasjonal handel med tjenester er det et hull i merverdiavgiften som kan utnyttes av flernasjonale selskaper.

225 Nå tetter vi også dette hullet.

Alt dette gjør skattesystemet mer rettferdig og vil neste år gi fellesskapet økte inntekter på 2,6 milliarder kroner, og mer i årene framover.

230 De økte inntektene vi får ved å redusere elbil-fordelene, øke klimaavgiften og tette skattehull bruker vi til å kutte elavgiften og redusere skatten på arbeid og inntekt.

President,

235

Det er lettere å bevilge i budsjettet enn å kutte i budsjettet.

Lettere å gi penger enn å ikke gi penger.

Men politikk det er å velge.

240 For at noen formål skal få mer, må andre formål få mindre.

I statsbudsjettet legger regjeringen fram forslag til omprioriteringer.

Vi gjør valg.

Og det gjør vi ikke minst fordi vi ikke kan forvente at pensjonsfondet vil vokse like mye i årene som kommer.

245 Vi kan selvfølgelig håpe at internasjonale aksjemarkeder stiger til nye høyder.

Og at pensjonsfondet doubler seg nok en gang.

Men en ansvarlig økonomisk politikk kan ikke baseres på framtidig flaks.

I dette budsjettet legger vi derfor fram en rekke små og store forslag til hvordan vi kan redusere utgiftene, og hvordan offentlig sektor kan drives bedre.

250

Vi legger også fram forslag til hvordan norsk økonomi kan bli mer produktiv, ved at tilgangen på arbeidskraft øker og at kapitalen går dit den gir størst avkastning.

Slik øker vi verdiskapingen, både i privat og offentlig sektor.

255 Vi skaper og deler.

Og husk, når vi er gode til å dele, så blir vi også bedre til å skape

La meg gå igjennom de viktigste tiltakene.

Næringsstøtte,

Næringspolitikken skal bidra til nyskaping og omstilling.

Samtidig må vi passe på at virkemidlene er effektive og at hver krone brukes på best mulig måte.

- 265 I år blir det utbetalt statlig støtte til bedrifter på om lag 26 milliarder kroner.
I tillegg kommer støtten til landbruket.
I budsjettet foreslår regjeringen å redusere næringsstøtten på enkelte områder.

- 270 Vi foreslår en nominell reduksjon på 1,9 milliarder kroner til klima- og energifondet, som forvaltes av Enova.
Regjeringen foreslår blant annet å fjerne den øremerkede bevilgningen til punktutslippsprogrammet på 1 milliard kroner.
Programmet gjelder industri i kvotepliktig sektor og bidrar ikke til oppfyllelse av Norges klimaforpliktelser for 2030.

- 275 Selv etter denne reduksjonen vil bevilgningene til fondet være 7,2 milliarder kroner, noe som er betydelig høyere enn nivået i 2021.
Med regjeringens forslag vil Enova ha et stort økonomisk handlingsrom til å støtte gode klima- og energiprojekter også neste år.

- 280 Under Nærings- og fiskeridepartementets budsjett bevilges det 2,8 milliarder kroner til Innovasjon Norge.
Samlet foreslår regjeringen at enkelte bevilgninger til Innovasjon Norge og de distrikts- og regionalpolitiske tilskuddene reduseres med nær 400 millioner
285 kroner.
Det vil likevel være betydelige midler til innovasjon og næringsutvikling, men midlene må prioriteres strengere mot de beste prosjektene, og næringslivet må ta et større ansvar selv.

- 290 Offentlige tjenester,
I budsjettet foreslår regjeringen flere tiltak for å drive offentlig sektor bedre.
Som en del av budsjettprosessen har alle departementer vurdert hvordan de kan omprioritere.
I sykehussektoren kutter vi 300 millioner kroner i administrasjon og kjøp av
295 konsulenttenester for å kunne bevilge enda mer til å behandle pasienter.

Politiet får økt handlingsrom til å bruke ressursene sine der de gjør mest nytte.
På bakgrunn av politifaglige råd vil regjeringen blant annet legge ned 14

300 passkontorer, og erstatte tilbudet med passbuss.
Omstillingen i justissektoren gir innsparinger på over 100 millioner kroner som brukes på andre tjenester politiet trenger mer.

Forsvaret skal effektivisere tilsvarende 700 millioner kroner. Det bidrar til å
305 finansiere opptrappingen i Langtidsplanen for Forsvaret.

Statlig detaljstyring av kommunene hindrer dem fra å tilpasse tjenester til lokale behov.

Og det bidrar til mer byråkrati og papirarbeid.

310 Regjeringen har derfor satt ned en kommunekommisjon.

Den skal komme med forslag til hvordan kommunene kan få større frihet og drives bedre.

Samferdsel,

315 Regjeringen vrir bruken av penger i samferdselssektoren fra oppstart av nye, store prosjekter, til drift og vedlikehold av vei og bane.

Drift og vedlikehold er kanskje ikke de delene av samferdselsbudsjettet som er mest synlige og politisk populære.

Men det er det som gir mest nytte for folk og som er mest samfunnsøkonomisk
320 lønnsomt.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til Nasjonal transportplan nominelt med 1,5 milliarder kroner.

Det er nok til å sikre rasjonell framdrift i prosjektene som allerede er i gang.

325 Det vil også være rom til å starte opp flere mindre prosjekter på vei og bane, samt kollektivtransport i de største byene.

Det foreslås ikke kostnadsramme for oppstart av nye, store infrastrukturprosjekter i budsjettet for 2026.

330 Regjeringen foreslår også å stanse arbeidet med Stad skipstunnel.

Alle anbud som er kommet inn, ligger langt over kostnadsrammen som Stortinget har vedtatt.

Det blir for dyrt.

Stans av prosjektet innebærer at vi kan unngå utgifter på over ni milliarder
335 kroner i årene som kommer.

President.

340 Arbeid,
Flere regjeringer har forsøkt å øke andelen av befolkningen som er i arbeid.
Men vi må erkjenne at vi ikke har lyktes godt nok.
Vi må derfor utvikle nye og bedre virkemidler.
Et spørsmål er om endringer i skattesystemet kan være en del av løsningen.
345 Hverken politikere eller fagøkonomer har i dag gode svar på det.

For å få mer kunnskap foreslår regjeringen å gjennomføre en forsøksordning med arbeidsfradrag for unge.

350 Et arbeidsfradrag skiller seg fra generelle skattelettelser ved at det kun gis i arbeidsinntekt, ikke trygdeinntekt.
Hvis trygdene skal holdes utenfor brede lettelser, må det i så fall begrunnes med at det er nødvendig for å få flere i jobb og færre på trygd.

355 Effekten av et arbeidsfradrag er usikker.
En forsøksordning vil derfor gi oss et grunnlag for å vurdere om et arbeidsfradrag faktisk vil øke det samlede arbeidstilbudet.

I tillegg til å se på skattesystemet, må vi se på innretningen av
360 velferdsordningene.
Overgangsstøtten ble innført på 1960-tallet, og gis til enslige forsørgere med lav inntekt.

Da var samfunnet helt annerledes enn i dag.
365 Spesielt var det mye vanskeligere for kvinner å forsørge seg selv.
Og barnehager var et tilbud til ytterst få.
I dag jobber de fleste kvinner, barnehager er en rettighet for alle.
Og vi har fått betydelig utvidet foreldrepermisjon og vi har fått SFO.
Barnetrygden er økt vesentlig, og barnehageprisene er kraftig redusert.

370 Likevel er overgangsstøtten opprettholdt.
Overgangsstøtten kan heve terskelen for at enslige forsørgere deltar i arbeidslivet.
Den kan skape fattigdomsfeller.

375 Dagens overgangsstønad motvirker også integrering.
40 prosent av mottakerne har innvandrerbakgrunn.

380 Regjeringen foreslår derfor å starte utfasing av overgangsstønadene for nye mottakere, med unntak for de yngste barna og barn med særlige behov. Det samme gjøres med enkelte andre, tilhørende stønader. Dette er i tråd med anbefalingen fra Barnefamilieutvalget om at disse stønadene burde avvikles. Fullt innfasnet vil dette gi en innsparing på rundt 1,3 milliarder kroner i året.

385

Regjeringen foreslår å trappe opp innsatsen i arbeidsmarkedspolitikken.

I budsjettforslaget for neste år legger vi derfor opp til økt bruk av arbeidsmarkedstiltak, og to forsøk som kan bidra til at unge kommer raskt i gang med arbeidsrettet oppfølging. Det foreslås også et rekrutteringsprogram til helse- og omsorgssektoren for unge som står utenfor arbeid og utdanning.

390

President.

395

Pensjonsreformen fra 2011 gjør at flere eldre jobber lenger, og ikke minst at flere pensjonister kombinerer arbeid og pensjon. I aldersgruppen 62 til 65 år jobber om lag 60 prosent. Det er vesentlig flere enn før reformen, og kan anbefales.

400

Innsparinger i folketrygden som følge av pensjonsreformen og høyere sysselsetting blant eldre styrker statsfinansene med 60 milliarder kroner i 2026. Dette vil øke betydelig fremover, ikke minst fordi flere eldre vil jobbe mer. Det gir økte inntekter til den enkelte pensjonist som kan kombinere pensjon og arbeid uten avkortning, og det gir økte inntekter til fellesskapet.

405

Når vi har lyktes med å få flere eldre i arbeid, så bør det være mulig å få flere unge i arbeid.

Derfor er det så viktig å gjennomføre forslaget om en forsøksordning med arbeidsfradrag.

410

President,

Da jeg holdt denne talen forrige gang i 1997, var verden preget av grunnleggende optimisme.

415

Den kalde krigen var over.

Berlin muren var revet.

Tidligere diktaturstater ble frie.

Demokratiet spredte seg, ikke bare i Europa, men over hele verden.

420 Tidligere fiender ble venner.

NATO og EU ble utvidet.

Handelshindre ble fjernet, og tollmurer bygget ned.

Den åpne, liberale verdensordenen hadde seiret over autoritære ideologier – én gang for alle, trodde vi.

425 Men vi tok feil.

I dag er verden en helt annen.

Det er en forsterket rivalisering mellom stormakter.

Vi har sett en ny, brutal krig i Midtøsten.

430 Det pågår en fullskala krig i Europa, i Ukraina.

Handelshindre bygges ikke ned – de bygges opp.

Globaliseringen er på retur.

Demokratiet er på vikende front.

435 Verden er blitt mer urolig.

Den er farligere.

Det forplikter oss som er samlet her i dag.

Vi har et felles ansvar for å ta vare på det som går bra i landet vårt.

440 Og det er mer som forener oss, enn de forskjellige valgkampen var preget av.

Truslene utenfra har brakt oss sammen her hjemme.

Vi samlet oss om forsvarsforliket.

Om støtten til Ukraina.

445 Og vi samlet oss i forsvaret av en regelbasert, åpen verdenshandel.

I en verden som er mer urolig og farligere må vi velge det som er viktigst.

Regjeringen har i vårt forslag til statsbudsjett valgt å trygge økonomien, fellesskapet og landet.

450

Det krever at vi faktisk klarer å si nei for å kunne si ja.

At vi erkjenner at selv om vi har oljepenger, så har vi ikke ubegrenset med penger.

Og at vi må fortsette å gjennomføre reformer for at velferdssamfunnet skal

bestå.

Jeg ser fram til debatt og samarbeid med partiene på Stortinget.

460

Kilde

<div>regjeringen.no</div>

Emner

Finansmarkedene, Finanstale, Norsk økonomi, Skatter og avgifter, Statens pensjonsfond, Statsbudsjett

465

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/et-budsjett-for-a-trygge-okonomien-felleskapet-og-landet>

470

475

480

485

490